

Informatīvais ziņojums

**„Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja
darbību**

no 2003.gada 1.oktobra līdz 31.decembrim”

Ievads

No 2003.gada 1.oktobra līdz 31.decembrim Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk - KNAB) priekšnieka pienākumus turpināja pildīt priekšnieka vietniece Juta Strīķe. 2003.gada 31.decembrī KNAB darbinieku kopējais skaits 111, no tiem - 2 priekšnieka vietnieki, 16 nodaļu vadītāji, 2 nodaļu vadītāju vietnieki un 91 darbinieks.

Pārskata periodā no 2003.gada 1.oktobra līdz 31.decembrim:

✓ ierosinātas 7 krimināllietas, no kurām 4 nosūtītas prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai, savukārt no citām institūcijām pārņemta 1 krimināllieta,

✓ saņemti 139 iesniegumi un sūdzības par valsts amatpersonu rīcību un tām noteikto ierobežojumu un aizliegumu ievērošanu, pabeigtas 90 uzsāktās pārbaudes, izvērtējot 162 valsts amatpersonu deklarācijas un veicot pārbaudes 39 dažādās valsts un pašvaldību institūcijās. Administratīvie pārkāpumi konstatēti 25 gadījumos: 14 amatpersonas sauktas pie administratīvās atbildības, savukārt 11 gadījumos izteikts tikai rakstisks brīdinājums, jo no pārkāpuma izdarīšanas brīža bija pagājis soda uzlikšanas termiņš un saskaņā ar likumu nevarēja uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā,

✓ valsts un pašvaldību iepirkumu jomā saņemtas 66 Iepirkumu uzraudzības birojā (turpmāk – IUB) iesniegtās sūdzības (izvērtētas 45), kā arī 54 fizisko un juridisko personu iesniegumi un sūdzības par iespējamiem pārkāpumiem iepirkuma procedūrās (izskatītas 22). Materiālu pārbaudes rezultātā 5 gadījumos konstatēti likumpārkāpumi amatpersonu darbībās saistībā ar iepirkumu veikšanu,

✓ politisko partiju finansēšanas noteikumu izpildes uzraudzības jomā pārbaudītas 8 politisko partiju iesniegtās finansiālās darbības deklarācijas par 2002.gadu un 68 partiju ziedojumu pārskati. Pārbaūžu rezultātā konstatēti pretrunā ar likuma prasībām saņemti ziedojumi 5 partiju deklarācijās kopsummā par Ls 54 432, turklāt par likuma prasību neievērošanu tiesā iesniegts prasības pieteikums par 1 partijas darbības apturēšanu, tieslietu ministram nosūtīts lūgums saskaņā ar likumu ierosināt 1 partijas likvidāciju, 1 gadījumā sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols un nosūtīts uz tiesu naudas soda uzlikšanai. Saskaņā ar tiesas spriedumu apturēta 1 partijas darbība, savukārt 2 partijas atrodas likvidācijas procesā,

✓ izskatīšanai Saeimā iesniegts KNAB sagatavotais un Ministru kabinetā akceptētais Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – APK) grozījumu projekts, kas paredz pagarināt termiņu amatpersonas saukšanai pie administratīvās atbildības par administratīvajiem pārkāpumiem korupcijas novēršanas jomā.

Pārskata periodā KNAB ir nosūtījis 1776 dokumentus, t.sk.:

- vēstules pamatdarbības jautājumos – 171,
- vēstules juridiskām personām par viņu iesniegumiem, sūdzībām, priekšlikumiem – 176,
- vēstules fiziskām personām par viņu iesniegumiem, sūdzībām, priekšlikumiem – 402,

- izziņu, informācijas, pārbaužu u.c. pieprasījumi sakarā ar KNAB uzsāktajām pārbaudēm – 817,
- vēstules politisko organizāciju (partiju) finansēšanas jautājumos – 91,
- vēstules darbības nodrošinājuma jautājumos – 119.

KNAB lietvedībā saņemti un reģistrēti 2140 dokumenti, iesniegumi, sūdzības un priekšlikumi, t.sk.:

- juridisko personu iesniegumi, sūdzības, priekšlikumi – 137,
- fizisko personu iesniegumi, sūdzības, priekšlikumi – 536,
- pārējie dokumenti (sarakste pamatdarbības jautājumos, atbildes uz KNAB pieprasījumiem u.c.) – 1467.

Pārskata periodā KNAB Ziņojumu centrs saņēmis telefonisku informāciju 200 reizes, pieņēmis 138 apmeklētājus un izskatījis 221 rakstisku iesniegumu.

1. Valsts politikas koordinēšana korupcijas novēršanas un apkarošanas jautājumos

Saskaņā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā noteikto kompetenci KNAB izstrādā Korupcijas novēršanas un apkarošanas stratēģiju un programmu, kuru apstiprina Ministru kabinets.

Pārskata periodā KNAB izstrādātais pamatnostādņu „Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts stratēģija 2004. – 2008.gadam” projekts izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē 2003.gada 11.septembrī. Savukārt Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts stratēģijas īstenošanas nodrošināšanai sagatavotais Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmas 2004.-2008.gadam projekts izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē 2003.gada 16.oktobrī. Lai nodrošinātu valsts programmas izpildi, apkopota valsts un pašvaldību institūciju iesniegtā informācija par papildu finansējumu.

2. KNAB funkciju izpilde korupcijas novēršanā

2.1. Likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” izpildes un citos normatīvajos aktos valsts amatpersonām noteikto papildu ierobežojumu ievērošanas kontrole

No 2003.gada 1.oktobra līdz 31.decembrim KNAB ir saņemti 139 iesniegumi un sūdzības par valsts amatpersonu iespējamiem likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu pārkāpumiem, kā arī pabeigtas 90 uzsāktās pārbaudes par iesniegumos un sūdzībās minētajiem faktiem un sniegtas atbildes iesniedzējiem, kopumā veicot 39 pārbaudes dažādās valsts un pašvaldību institūcijās.

Izskatot iedzīvotāju iesniegumus un sūdzības, kā arī pamatojoties uz KNAB rīcībā esošo informāciju par iespējamo valsts amatpersonu darbību interešu konflikta situācijā, veiktas 84 pārbaudes par dažādu valsts un pašvaldības institūciju valsts amatpersonām, kopumā no Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) pieprasot un izvērtējot 162 valsts amatpersonu deklarācijas.

Pārbaudot iesniegumos un sūdzībās minētos faktus par likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” valsts amatpersonām noteikto ierobežojumu neievērošanu, pie administratīvās atbildības sauktas 14 valsts amatpersonas: ar naudas sodu sodītas 10 valsts amatpersonas kopumā par Ls 825, savukārt 4 valsts amatpersonām saskaņā ar APK 21.pantu izteikts mutvārdu aizrādījums.

Administratīvais pārkāpums valsts amatpersonu darbībā saistībā ar likumā noteikto ierobežojumu un aizliegumu pārkāpumiem konstatēts vēl 11 gadījumos, taču ņemot vērā to, ka no administratīvā pārkāpuma izdarīšanas brīža bija pagājis APK 37.pantā noteiktais administratīvā soda uzlikšanas termiņš, lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā saskaņā ar APK 239.panta 7.punktu nevarēja uzsākt, tāpēc šajos gadījumos valsts amatpersonas, kuras pieļāvušas minētā likuma pārkāpumus, rakstiski brīdinātas par atkārtota pārkāpuma nepieļaujamību.

Pārbaudot valsts amatpersonu ienākumu atbilstību izdevumiem, konstatēts, ka 16 gadījumos valsts amatpersonu un viņu radnieku ienākumi, iespējams, nav bijuši atbilstoši viņu izdevumiem, tāpēc pārbaudes materiāli par 16 personām nosūtīti VID šo personu ienākumu likumības pārbaudei saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 22.pantu. Pēc KNAB ierosinājuma VID veica iedzīvotāju ienākuma nodokļa auditu un to rezultātā 4 personām (valsts amatpersonu radniekiem) iemaksai valsts budžetā papildus tika aprēķināts iedzīvotāju ienākumu nodoklis un soda nauda nenomaksātā nodokļa apmērā par kopējo summu Ls 9632,94.

Savukārt 7 gadījumos materiāli par valsts un pašvaldības institūcijās veiktajās pārbaudēs konstatētajiem faktiem nosūtīti VID, lai tas atbilstoši savai kompetencei veiktu pārbaudi, vai šajās institūcijās strādājošo amatpersonu neiekļaušana valsts amatpersonu sarakstos ir bijusi atbilstoša likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” prasībām un nodrošinātu to, lai visas valsts amatpersonas iesniegtu valsts amatpersonu deklarācijas.

Konstatējot valsts amatpersonu darbībās tādu normatīvo aktu pārkāpumus, kuru izvērtēšana nav KNAB kompetencē, 15 gadījumos informācija nosūtīta kompetentām institūcijām (Valsts kontrolei, Finanšu ministrijai, VID, Valsts civildienesta pārvaldei, Valsts darba inspekcijai, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijai, Aizsardzības ministrijai, Drošības policijai u.c. valsts institūcijām) pārbaudes veikšanai un atzinuma sniegšanai KNAB.

2.2. Valsts un pašvaldību iepirkumu uzraudzība

KNAB izskata sūdzības par iepirkuma procedūras pārkāpumiem un pasūtītāja darbības atbilstību iepirkuma procedūras likumībai un izvērtē atsevišķu konkursa nolikumu atbilstību normatīvo aktu prasībām. Pastāvīgi tiek sagatavotas atbildes uz fizisko un juridisko personu iesniegumiem, kā arī sniegtas konsultācijas, skaidrojot par likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” normu piemērošanu.

No 2003.gada 1.oktobra līdz 31.decembrim:

- ✓ atbilstoši likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 39.panta otrās daļas 4. un 5.punktā noteiktajam KNAB saņēmis 66 IUB iesniegtās sūdzības, kā arī to izskatīšanas protokolus un lēmumus, no tām pārskata periodā izvērtētas 45 sūdzības,
- ✓ saņemti 54 fizisko un juridisko personu iesniegumi un sūdzības par iespējamiem pārkāpumiem iepirkuma procedūrās, no tām 22 sūdzības ir izskatītas.

Pārbaudot sūdzībās minētos faktus, KNAB pieņēmis paskaidrojumus no vairāk nekā 100 fiziskajām un juridiskajām personām, VID un Finanšu policijai nosūtīti 10 pieprasījumi veikt amatpersonu ienākumu pārbaudi un juridisko personu veikto nodokļu nomaksas pārbaudi.

Materiālu sākotnējās pārbaudes rezultātā amatpersonu darbībā saistībā ar iepirkumu veikšanu 5 gadījumos KNAB konstatējis noziedzīga nodarījuma pazīmes un turpina to izmeklēšanu.

2.3. Normatīvo aktu projektu izstrāde

✓ Lai uzlabotu partiju finansēšanas kontroli un novērstu nepilnības partiju finansēšanas noteikumu izpildē, KNAB 2003.gada 7. un 21.oktobrī iesniedza Saeimā priekšlikumus grozījumiem vairākos likumos - Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā, Krimināllikumā, Administratīvo pārkāpumu kodeksā, likumā "Par sabiedriskajām organizācijām un to apvienībām" un likumā „Par grāmatvedību”.

✓ 2003.gada 23.oktobrī Valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināts KNAB sagatavotais Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma grozījumu projekts, kas paredz precizēt KNAB priekšnieka un padomes kompetencē esošo jautājumu loku, ievērojot priekšnieka kā iestādes vadītāja darbības nozīmīgumu un svarīgumu.

✓ 2003.gada 15.novembrī izskatīšanai Saeimā iesniegts KNAB sagatavotais un Ministru kabinetā akceptētais Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma grozījumu projekts, kas paredz noteikt vēl stingrākus atlases kritērijus KNAB amatpersonām un darbiniekiem.

✓ 2003.gada 20.novembrī Valsts sekretāru sanāksmē izsludināts KNAB sagatavotais likumprojekts „Par Konvenciju par cīņu pret korupciju, kurā iesaistītas Eiropas Kopienas amatpersonas vai Eiropas Savienības dalībvalstu amatpersonas, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K.3 panta 2.punkta "c" apakšpunktu”. Likumprojekts paredz Latvijas Republikas pievienošanu konvencijai, kuras mērķis ir nodrošināt Eiropas Savienības dalībvalstu normatīvo aktu harmonizēšanu korupcijas apkarošanas jomā, kā arī veicināt sadarbību starp dalībvalstīm korupcijas apkarošanā. Konvencijā paredzēto saistību izpildi koordinēs KNAB.

✓ 2003.gada 27.novembrī izskatīšanai Saeimā iesniegts KNAB sagatavotais un Ministru kabinetā akceptētais APK grozījumu projekts, kas paredz pagarināt termiņu administratīvo sodu uzlikšanai par APK paredzētajiem administratīvajiem pārkāpumiem korupcijas novēršanas jomā.

✓ 2003.gada 4.decembrī izskatīšanai Saeimā iesniegts KNAB sagatavotais un Ministru kabinetā akceptētais grozījums likumā "Par Eiropas Padomes līgumu par Pretkorupcijas starpvalstu grupas (GRECO) nodibināšanu", kas paredz noteikt KNAB par atbildīgo institūciju Eiropas Padomes līgumā paredzēto saistību izpildes uzraudzīšanā. Saskaņā ar līgumu Latvija piedalās starpvalstu novērtēšanas procesā, novērtējot citu valstu un Latvijas paveikto korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā. Saistībā ar to tiek veikti pasākumi Latvijas ekspertu nozīmēšanā, vizīšu organizēšanā un citu valstu novērtēšanas nodrošināšanā.

✓ Lai maksimāli novērstu neprecizitātes likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” un dažādas likuma normu interpretācijas iespējas, KNAB izstrādā grozījumu projektu likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”.

✓ Kopā ar priekšlikumiem grozījumiem likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” KNAB gatavo arī MK noteikumu projektu "Kārtība, kādā pieņemamas, reģistrējamas, novērtējamas, izmantojamas un izpērkamas dāvanas, kuras valsts amatpersonai ir atļauts pieņemt", kas nosaka likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" atļauto dāvanu pieņemšanas, reģistrācijas, novērtēšanas, izmantošanas un izpirkšanas kārtību, valsts amatpersonas rīcību ar nelikumīgi pieņemtajām dāvanām.

2.4. Valsts iestāžu korupcijas novēršanas prakses un atklāto korupcijas gadījumu analīze

KNAB pastāvīgi apkopo un analizē informāciju par reģistrētajiem un atklātajiem noziedzīgajiem nodarījumiem korupcijas jomā, kā arī par gadījumiem, kad personas tiek sauktas pie administratīvās atbildības par koruptīviem pārkāpumiem.

Pārskata periodā KNAB sagatavojis divus pārskatus:

- ✓ par administratīvo praksi korupcijas novēršanas jomā 1999.-2003.;
- ✓ par noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā 1999.-2003.

Vienlaikus uzsākta plašāku pārskatu gatavošana par korupcijas situāciju Latvijā, analizējot vispārējo noziedzības situāciju, noziedzīgos nodarījumus valsts institūciju dienestā un to pirmstiesas izmeklēšanas praksi.

Pārskata periodā KNAB uzsāka tiesību aizsardzības institūciju prakses izvērtēšanu informācijas nosūtīšanā Iekšlietu ministrijas Informācijas centram par reģistrētiem koruptīviem noziedzīgiem nodarījumiem un krimināllietu virzību.

Saskaņā ar Ministru kabineta apstiprināto Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānu KNAB pārstāvji piedalījās pilotprojekta izstrādē, kura ietvaros ar uzņēmēju aptaujas un starptautiski salīdzināmās metodoloģijas palīdzību iespējams identificēt korupcijas riskam visvairāk pakļautās administratīvās procedūras.

2.5. Ārvalstu un starptautisko institūciju finanšu palīdzības projektu gatavošana un koordinācija

- ✓ KNAB institucionālā un profesionālā attīstība

Eiropas Komisija ir apstiprinājusi KNAB izstrādāto PHARE projektu *Development and Strengthening of the Corruption Prevention and Combating Bureau*, KNAB ir uzsācis darbu, lai šo projektu īstenotu. Par KNAB partneri projekta īstenošanā (*twinning partner*) atlases sanāksmē tika izvēlēta Spānijas prokuratūras speciālā vienība ar korupciju saistīto ekonomisko noziegumu apkarošanai.

Projekta mērķis ir KNAB institucionālās un operatīvās kapacitātes nostiprināšana. Tas paredz metodoloģijas un vadlīniju izstrādi tādos jautājumos kā politisko partiju finansēšanas kontrole, interešu konflikts, valsts amatpersonu deklarāciju pārbaude, KNAB personāla apmācību pēc izstrādātām programmām; integrēta datortīkla un programmatūras izstrādi, kas būtu integrēta ar Iekšlietu ministrijas, VID, Tieslietu ministrijas Zemesgrāmatu departamenta, Uzņēmumu reģistra un citu institūciju datu bāzēm. Paredzēta arī operatīvajam darbam nepieciešamā tehniskā nodrošinājuma iegāde.

Projekta kopējā summa ir 2,1 miljons eiro, ilgums – 14 mēneši.

✓ KNAB institucionālās kapacitātes stiprināšana

KNAB ir veicis starptautisko konsultantu atlasī darba uzdevumu veikšanai pretkorupcijas jautājumos, kuru darbu finansēs Pasaules Banka, izmantojot Japānas piešķirto finansiālo palīdzību KNAB vajadzībām. Projekta mērķis ir nodrošināt palīdzību KNAB institucionālās kapacitātes stiprināšanā.

Projekta kopējā summa ir 84 030 ASV dolāru.

✓ KNAB operatīvi – tehniskais nodrošinājums

KNAB ir uzsācis sadarbības projekta īstenošanu ar Somiju. Projekts paredz operatīvās tehnikas dāvinājumu KNAB vajadzībām. KNAB sadarbībā ar Somijas kriminālpolicijas ekspertiem ir izstrādājis savām vajadzībām nepieciešamās tehnikas sarakstu, kā arī tās tehnisko specifikāciju un nepieciešamo apmācību plānu.

Projekta paredzamā kopējā summa ir apmēram 50 000 eiro.

2.6. Citu valstu pieredzes korupcijas novēršanā un apkarošanā apkopšana un analīze

Lai apgūtu citu valstu pieredzi korupcijas novēršanā un apkarošanā, KNAB pārskata periodā turpināja attīstīt aktīvu starptautisko sadarbību. KNAB ir organizējis un tā amatpersonas ir piedalījušās vairākās divpusējās sanāksmēs ar citām valstīm un arī dažādās starptautiskās konferencēs, lai apmainītos ar pieredzi korupcijas novēršanā un apkarošanā, kā arī iepazīstinātu citu valstu pārstāvjus ar KNAB darbību un apspriest sadarbības iespējas.

Pildot Latvijas starptautiskās saistības pretkorupcijas jomā, KNAB aktīvi piedalās dažādos starptautisko organizāciju pasākumos un regulāri sniedz informāciju par korupcijas novēršanu un apkarošanu Latvijā.

KNAB regulāri pēc Eiropas Komisijas pieprasījuma sniedz nepieciešamo informāciju, kas ir nepieciešama Eiropas Komisijas Visaptverošā monitoringa ziņojuma aktualizēšanai.

KNAB pārstāvji piedalās Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) rīkotajos semināros, kā arī Baltijas pretkorupcijas programmas ietvaros organizētajos semināros un pasākumos. OECD rīkotajā seminārā „Ētika valsts sektorā” oktobrī Viļņā KNAB sniedza informatīvu ziņojumu par ētikas normu ievērošanu Latvijas valsts institūcijās un organizēja Latvijas institūciju dalību minētajā seminārā.

KNAB pārstāvis piedalījās arī Apvienoto Nāciju Attīstības programmas (UNDP) un Atvērtās sabiedrības institūta rīkotajā seminārā oktobrī Viļņā par izglītības lomu korupcijas novēršanā.

Turpinot sadarbību ar ASV korupcijas novēršanā un apkarošanā, ar ASV vēstniecības un Federālā izmeklēšanas biroja atbalstu oktobrī Rīgā organizēts seminārs „Korupcijas gadījumu izmeklēšana un atklāšana”.

KNAB uzsāktās sadarbības ietvaros ar Lietuvas Speciālo izmeklēšanas dienestu (STT) 2003.gada oktobrī tika organizētas divas KNAB pārstāvju vizītes STT, lai iepazītos ar radniecīgā dienesta darbu un apmainīties ar pieredzi korupcijas novēršanā un apkarošanā.

Novembrī KNAB pārstāvis piedalījās Latvijas Transatlantiskās organizācijas un Norvēģijas Atlantiskās komitejas rīkotajā konferencē „Latvijas dalība NATO un neaizsargātības problēma mūsdienu sabiedrībās”, kur sniedza pārskatu par valsts politiku un veiktajiem pasākumiem korupcijas problēmas risināšanai Latvijā.

KNAB pārstāvji piedalās Eiropas Krāpšanas apkarošanas biroja (OLAF) darba grupas sanāksmēs un OLAF rīkotajās apmācībās KNAB speciālistiem par korupcijas gadījumu izmeklēšanas metodēm Eiropas Savienības dalībvalstīs.

2.7. Sabiedrības informēšana par korupcijas attīstības tendencēm un atklātajiem korupcijas gadījumiem, kā arī veiktajiem pasākumiem korupcijas novēršanai un apkarošanai

No 2003.gada 1.decembra sabiedrībai ir pieejama jauna KNAB interneta mājas lapa - <http://www.knab.gov.lv>. Jaunas mājas lapas izstrādāšanas mērķis bija izveidot operatīvu, kvalitatīvu un efektīvu informācijas iegūšanas avotu internetā. Apjomīgajā politisko partiju finansējuma datu bāzē tagad ir iespējams atlasīt informāciju vienkāršāk un ātrāk, kā arī izmantojot dažādus atlasē kritērijus. Datu bāze ir viegli pārskatāma un administrējama.

Mājas lapas apmeklētājiem ir nodrošināta iespēja nosūtīt e-vēstuli KNAB, pieteikties jaunumu saņemšanai ar elektroniskā pasta starpniecību, kā arī piedalīties diskusijās par aktuāliem pretkorupcijas jautājumiem. Par KNAB kompetencē esošajiem jautājumiem interesenti var iesniegt aktuālos jautājumus un saņemt atbildes. Jaunajā mājas lapā būs pieejami nozīmīgākie tiesību akti un starptautiskie dokumenti, informatīvie materiāli un pētījumi par korupcijas jautājumiem.

Lai popularizētu sabiedrībā KNAB Ziņojumu centru un iedzīvotāju iespējas sniegt ziņojumus par korupcijas gadījumiem pārskata periodā KNAB izveidoja informatīvu bukletu un plakātu par Ziņojumu centru.

Apzinoties, ka sabiedrības iesaistīšana korupcijas novēršanas un apkarošanas darbā ir nozīmīgs faktors veiksmīgas valsts pretkorupcijas politikas īstenošanā, KNAB un Latvijas Televīzijas sadarbības rezultātā tika sagatavoti un LTV 1.programmā pārraidīti trīs izglītojoši informatīvi pretkorupcijas raidījumi, kuru mērķis pilnveidot sabiedrības izpratni par korupciju un tās negatīvajām sekām, kā arī iedzīvotāju tiesībām un pienākumiem saskarsmē ar valsts institūcijām, tādējādi veicinot sabiedrības neiecietīgu attieksmi pret visu veidu korupcijas izpausmēm. Trīs raidījumos sabiedrībai tika sniegti skaidrojumi, kas ir amatpersona un kā rodas interešu konflikts, kā notiek politisko partiju un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontrole, modelējot konkrētu piemēru jeb atgadījumu, informācija par koruptīvo noziegumu bīstamību un to novēršanas iespējām, kā arī pareizu rīcību konkrētā situācijā.

No 2003.gada 1.oktobra līdz 31.decembrim izplatīti 23 paziņojumi preseī, kā arī sniegtas vairākas KNAB pārstāvju intervijas Latvijas un ārvalstu masu saziņas līdzekļiem un rīkota preses konference par partiju finansēšanas kontroles rezultātiem. 2003.gada oktobrī Starptautiskajā pretkorupcijas apkārtrakstā (International Anti-Corruption Newsletter) Honkongas Neatkarīgās Pretkorupcijas komisijas (ICAC) mājas lapā publicēts KNAB pārstāvja sagatavotais ziņojums par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju. Savukārt 2003.gada novembrī Valsts civildienesta pārvaldes izdevumā „Jaunā Pārvalde” publicēts raksts par Korupcijas uztveres indeksu kā vienu no sabiedrības neapmierinātības indikatoriem, kas zināmā mērā liecina par sabiedrības neticību valsts varas apņēmībai novērst korupciju.

3. KNAB funkciju izpilde politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontrolē

- ✓ Izvērtētas 8 politisko organizāciju ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas un to precizējumi, kā arī 68 politisko organizāciju ziedojumu pārskati un to precizējumi,
- ✓ Par politisko organizāciju iesniegto 2002.gada finansiālās darbības deklarāciju pārbaudēs konstatētajiem pārkāpumiem 5 partijām uzdots atmaksāt pretrunā ar likumu saņemtos ziedojumus Ls 54 432 apmērā, 6 partijām uzdots iesniegt precizētas ikgadējās deklarācijas, savukārt 3 partijām iesniegt precizētus ziedojumu sarakstus,
- ✓ Par neatkarīgas auditorfirmas atzinuma neiesniegšanu tiesā iesniegta prasība par 1 partijas darbības apturēšanu. Par tiesas spriedumā uzlikto prasību nepildīšanu tieslietu ministram nosūtīts lūgums saskaņā ar likumu „Par sabiedriskajām organizācijām un to apvienībām” ierosināt 1 partijas likvidāciju,
- ✓ Vienā gadījumā par KNAB likumīgo prasību savlaicīgu neizpildīšanu sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols un nosūtīts uz tiesu naudas soda uzlikšanai. Saskaņā ar tiesas spriedumu apturēta 1 partijas darbība, savukārt 2 partijas atrodas likvidācijas procesā,
- ✓ Pārbaudot politisko organizāciju saņemto ziedojumu (dāvinājumu) likumību un patiesumu, izsūtīti 228 uzaicinājumi fiziskām un juridiskām personām sniegt paskaidrojumus, pieņemti paskaidrojumi no 180 fiziskām un juridiskām personām, VID nosūtīti 29 pieprasījumi veikt ziedotāju ienākumu pārbaudi.

4. KNAB funkciju izpilde korupcijas apkarošanā

4.1. Izziņas veikšana, lai atklātu ar korupciju saistītu Krimināllikumā paredzētos noziedzīgos nodarījumus valsts institūciju dienestā

Laikposmā no 2003.gada 1.oktobra līdz 31.decembrim izskatīti 55 iesniegumi un ierosinātas 7 krimināllietas:

- ✓ 2003.gada 7.oktobrī ierosināta krimināllieta pēc Krimināllikuma 198.panta (Neatļauta labuma pieņemšana) otrās daļas par neatļauta labuma pieņemšanu Ls 2 000 apmērā. KNAB aizturējis 1977.gadā dzimušo maksātnespējas lietā tiesas iecelto administratoru Artūru. Aizturēšana notikusi Rīgā tieši pēc pilnas naudas summas saņemšanas. Krimināllieta nosūtīta prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai.
- ✓ 2003.gada 14.oktobrī ierosināta krimināllieta pēc Krimināllikuma 320.panta (Kukuļņemšana) otrās daļas par kukuļa Ls 650 apmērā pieprasīšanu un saņemšanu, ko izdarīja 1958.gadā dzimušais Rīgas Galvenās policijas pārvaldes 25.nodaļas darbinieks Vladimirs, kurš tiesībsargājošajās institūcijās ir nostrādājis vairāk kā 20 gadus. Krimināllieta nosūtīta prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai.
- ✓ 2003.gada 21.oktobrī ierosināta krimināllieta pēc Krimināllikuma 318.panta (Dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana) otrās daļas un 326.panta (Neatļauta piedalīšanās mantiskos darījumos) otrās daļas, sniedzot nepatiesas ziņas meža inventarizācijas lietā 2002.gadā un organizējot nelikumīgu izsoli 2002.gada 17.jūlijā, ko izdarīja Atašienes pagasta

padomes priekšsēdētāja, nolūkā veicināt neatļautu mantisku darījumu smagas sekas Ls 55 829 apmērā. Krimināllieta nosūtīta prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai.

✓ 2003.gada oktobrī ar Ģenerālprokuratūras starpniecību no Valsts policijas saņemta krimināllieta izziņas veikšanai pēc Krimināllikuma 317.panta (Dienesta pilnvaru pārsniegšana) pirmās daļas - par dienesta pilnvaru pārsniegšanu no Iekšlietu ministrijas amatpersonu puses saistībā ar vairākiem austrumu robežbūves objektiem.

✓ 2003.gada 5.novembrī ierosināta krimināllieta pēc Krimināllikuma 318.panta (Dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana) otrajā daļā un 329.pantā (Neizpaužamu ziņu izpaušana) paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Tās ietvaros 22.novembrī uz aizdomu pamata par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu aizturēta Iekšlietu ministrijas Informācijas centra Uzskaites nodaļas priekšiece. 2003.gada 1.decembrī KNAB nosūtījis ierosināto krimināllietu Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļai kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Iekšlietu ministrijas Informācijas centra Uzskaites nodaļas priekšnieci.

✓ 2003.gada 20.novembrī ierosināta krimināllieta pēc Krimināllikuma 275.panta (Dokumenta, zīmoga un spiedoga viltošana un viltota dokumenta, zīmoga un spiedoga realizēšana un izmantošana) otrajā daļā paredzētajām noziedzīgā nodarījuma pazīmēm. Laika posmā no 2002.gada 23.maija līdz 11.septembrim vairākas personu grupas pēc iepriekšējās vienošanās ir izdarījušas dokumentu viltošanu, t.i., sastādījušas nepatiesus maksājumu dokumentus par brīvprātīgiem ziedojumiem par labu politiskai organizācijai „Tautas partija”, kā arī šos viltotos maksājumu dokumentus izmantojušas, iesniedzot tos bankā, par kopējo summu Ls 21 000 ieskaitīšanai politiskās organizācijas „Tautas partija” kontā.

✓ 2003.gada 20.novembrī ierosināta krimināllieta pēc Krimināllikuma 275.panta (Dokumenta, zīmoga un spiedoga viltošana un viltota dokumenta, zīmoga un spiedoga realizēšana un izmantošana) otrajā daļā paredzētajām noziedzīgā nodarījuma pazīmēm. 2002.gada 12.novembrī un 2003.gada 18.februārī vairākas personas pēc iepriekšējās vienošanās ir izdarījušas dokumentu viltošanu, t.i., sastādījušas nepatiesus maksājumu dokumentus par brīvprātīgiem ziedojumiem par labu politiskai organizācijai „Latvijas Sociāldemokrātiskā strādnieku partija”, kā arī šos viltotos maksājumu dokumentus izmantojušas, iesniedzot tos bankā, par kopējo summu Ls 18 450 ieskaitīšanai politiskās organizācijas „Latvijas Sociāldemokrātiskā strādnieku partija” kontā.

✓ 2003.gada 21.novembrī ierosināta krimināllieta pēc Krimināllikuma 275.panta (Dokumenta, zīmoga un spiedoga viltošana un viltota dokumenta, zīmoga un spiedoga realizēšana un izmantošana) otrajā daļā paredzētajām noziedzīgā nodarījuma pazīmēm. 2002.gada 21.janvārī un laika posmā no 2002.gada 24.septembra līdz 3.oktobrim vairākas personu grupas pēc iepriekšējās vienošanās ir izdarījušas dokumentu viltošanu, t.i., sastādījušas nepatiesus maksājumu dokumentus par brīvprātīgiem ziedojumiem par labu politiskai organizācijai „Jaunais laiks”, kā arī šos viltotos maksājumu dokumentus izmantojušas, iesniedzot tos bankā, par kopējo summu Ls 22 500 ieskaitīšanai politiskās organizācijas „Jaunais laiks” kontā.

Savukārt 7 gadījumos materiālu pārbaudes rezultātā noziedzīga nodarījuma sastāva trūkuma dēļ pieņemts lēmums par atteikšanos ierosināt krimināllietu:

✓ atteikuma materiāls par Alūksnes pilsētas domes priekšsēdētāja rīcību, slēdzot līgumu ar SIA „Silamežs-A”,

✓ atteikuma materiāls par publikāciju laikrakstā „Lauku Avīze” par piedāvātajiem kukuļiem bijušajam Saeimas deputātam,

- ✓ atteikuma materiāls par a/s „LaSam” un VAS „Ventpils Nafta”, SIA „LatRosTrans” privatizāciju un amatpersonu darbību, veicot privatizāciju,
- ✓ atteikuma materiāls par SIA „Teritorijas attīstības un plānošanas direktora rīcību,
- ✓ atteikuma materiāls par Rīgas domes Komunālā departamenta amatpersonu pretlikumīgo darbību,
- ✓ atteikuma materiāls par ekspertu psihiatru iespējamo korupciju, veicot psihiatrisko ekspertīzi,
- ✓ atteikuma materiāls par Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurora iespējamo kukuļa pieprasījumu.

4.2. Operatīvās darbības veikšana, lai atklātu ar korupciju saistīto Krimināllikumā paredzētos noziedzīgos nodarījumus valsts institūciju dienestā

Laikā no 2003.gada 1.oktobra līdz 31.decembrim saņemti 43 iesniegumi un pārbaudes materiāli, no tiem 14 - izskatīti un iesniedzējiem sniegtas atbildes, 4 – pārsūtīti pārbaudes veikšanai pēc piekritības, savukārt pārbaudes turpinās par 22.